

Sygn. akt II AKa 210/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 stycznia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Izabela Szumniak (sprawozdawca)

Sędziowie: SA – Anna Nowakowska

SO (del.) – Anna Grodzicka

Protokolant: – Katarzyna Wójcik

przy udziale Prokuratora Jacka Pergałowskiego i pełnomocnika Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie radcy prawnego Ł. S.

po rozpoznaniu w dniu 3 stycznia 2023 r.

sprawy z wniosku J. S. P.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji, wniesionych przez pełnomocnika wnioskodawcy, prokuratora i pełnomocnika Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 2 marca 2022 r. sygn. akt XII Ko 75/21

- 1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;*
- 2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.*

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 210/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	3	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 2 marca 2022 r., sygnatura akt XII Ko 75/21

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny, pełnomocnik wnioskodawcy J. S. P. oraz pełnomocnik Skarbu Państwa

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do wysokości zadośćuczynienia
oraz nieuwzględnienia wniosku w
części dotyczącej odszkodowania

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego

<u>2.1.1. Fakty uznane za udowodnione</u>				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	

<u>2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione</u>				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	

2.2. Ocena dowodów

<u>2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów</u>		
Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu.
	-----	-----

<p><u>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</u></p>		
<p>Wskazać fakt</p>	<p>Dowód</p>	<p>Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu.</p>
	<p>-----</p>	<p>-----</p>

<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzuty apelacji pełnomocnika wnioskodawcy</p>	
	<p>-rażącej obrazę przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 361 § 1 i 2 k.c. poprzez bezzasadne ograniczenie przez Sąd I instancji przyznanego wnioskodawcy odszkodowania jedynie do części poniesionej szkody, oraz uznanie, iż w realiach niniejszej sprawy fakt utraty pracy przez J. P. nie miał adekwatnego i bezpośredniego związku z zastosowaniem wobec niego tymczasowego aresztowania i nie pozostaje w związku przyczynowo - skutkowym</p> <p>podczas gdy</p> <p>w wyniku zastosowanego wobec J. P. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania doszło do powstania szkody w postaci utraty wynagrodzenia</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

	przez J. P., co sprawia, że przedmiotowa szkoda powstała w wyniku niesłusznego pozbawienia wolności J. P., albowiem w okresie tymczasowego aresztowania nie był w stanie świadczyć pracy.
Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny lub niezasadny.	
<p>W pierwszym rzędzie stwierdzić należy, że dla uwzględnienia roszczenia o zasądzenie odszkodowania szkoda, która powstała w mieniu osoby uprawnionej musi mieć swoje bezpośrednie źródło w niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniu, nie zaś być skutkiem prowadzonego postępowania czy stosowania innych, nieizolacyjnych środków zapobiegawczych. Słusznie przyjął zatem Sąd I instancji, że pomiędzy tymczasowym aresztowaniem J. P. a utratą przez niego pracy w Kancelarii (...) nie zachodzi adekwatny związek przyczynowy. Tym samym, niezależnie od faktu zaistnienia szkody związanej z rozwiązaniem stosunku pracy oraz jej wysokości, wobec niemożności jej bezpośredniego powiązania na podstawie istniejących dowodów z samym faktem tymczasowego aresztowania Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej w trybie przewidzianym przepisem art. 552 k.p.k. Prawidłowo ustalił Sad meriti, że przez cały okres pobytu w areszcie śledczym, trwający 42 dni wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu, a jego zarobki nie zmniejszyły się. Areszt opuścił w dniu 22 lutego 2018 r. zaś stosunek pracy zakończył się z dniem 28 lutego 2018 r., co spowodowane było niemożnością</p>	

stawiennictwa w miejscu pracy w L.. Niemożność udania się do L. i świadczenia pracy nie była jednak związana ze stosowaniem tymczasowego aresztowania, które zostało już uchylone, lecz była bezpośrednim skutkiem prowadzonego postępowania ekstradycyjnego i zastosowania środka zapobiegawczego o charakterze nieizolacyjnym w postaci zakazu opuszczania kraju.

Odnosząc się bezpośrednio do argumentacji pełnomocnika wnioskodawcy zawartej w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia stwierdzić należy, że wnioskodawca, który za okres tymczasowego aresztowania otrzymał wynagrodzenie w pełnej wysokości nie poniósł w ogóle szkody w sensie rzeczywistym a zatem w zakresie *damnum emergens*. W zakresie zaś utraconych korzyści (*lucrum cessans*), czyli składników wynagrodzenia w kolejnych miesiącach to ich utrata, jak już wskazano wyżej była skutkiem niemożności świadczenia pracy z uwagi na zakaz opuszczania kraju, w którym toczyło się postępowanie ekstradycyjne z wniosku indyjskiego wymiaru sprawiedliwości. Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska pełnomocnika wnioskodawcy, że gdyby nie zastosowano aresztu tymczasowego w ramach prowadzonego postępowania ekstradycyjnego to do utraty pracy przez J. P. by nie doszło, zaś zastosowany areszt był „przyczyną wszystkich szkód i dolegliwości, których doświadczył wnioskodawca”. Ponownie zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu *meriti*, iż bezsprzecznie wykazany fakt rozwiązania stosunku pracy z wnioskodawcą nie

<p>pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym z pozbawieniem go wolności, lecz z faktem niemożności powrotu do L..</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>o zmianę zaskarżonego wyroku w jego punkcie 2 poprzez zasądzenie odszkodowania na rzecz J. P. w kwocie 571.789,13 zł. tytułem utraconych korzyści związanych z rozwiązaniem przez pracodawcę Kancelarię (...) umowy o współpracę z J. P.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny lub niezasadny.</p>		
<p>Wobec niepodzielenia przez Sąd odwoławczy zarzutów apelacji wniosek o zmianę wyroku i zasądzenie odszkodowania we wskazanej kwocie należy uznać za niezasadny.</p>		
<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzuty apelacji prokuratora</p>	
	<p>Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść, polegający na niezasadnym przyjęciu, iż kwota w wysokości 63.000 złotych z tytułu zadośćuczynienia będzie stanowiła właściwą a więc adekwatną rekompensatę za przeżycia fizyczne i psychiczne wnioskodawcy za 42 dniowy okres tymczasowego aresztowania, podczas gdy prawidłowe ustalenia w niniejszej</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>

	sprawie winny prowadzić do wniosku, że wysokość zasądzonej kwoty jest wygórowana.	
Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny lub niezasadny.		
Zarzut prokuratora w ocenie Sądu Apelacyjnego stanowi wyłącznie polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu meriti w części dotyczącej wysokości zasądzanego zadośćuczynienia na rzecz wnioskodawcy J. S. P.. Sąd ów dostrzegł i nadał właściwe znaczenia wszystkim okolicznościom, które złożyły się na decyzję o przyznaniu przez Sąd zadośćuczynienia w kwocie 63.000 zł, wynikającej z przyjętej przez Sąd kwoty 1500 zł. za każdy dzień pozbawienia wolności. Kwota ta wbrew podniesionym przez prokuratora zarzutom nie jest wygórowana lecz utrzymana, zważywszy na okoliczności pobytu wnioskodawcy w areszcie, w rozsądnych granicach. Ma charakter kompensacyjny, stanowi wartość odczuwalną ekonomicznie, nie prowadząc przy tym do nadmiernego wzbogacenia uprawnionego. Słusznie zwrócił przy tym uwagę Sąd na fakt, że kryterium odnoszące się do przeciętnego poziomu życia społeczeństwa jest wyłącznie próbą kwotowego określenia wysokości zadośćuczynienia, która odnosi się do typowego i przeciętnego poziomu pokrzywdzenia i ma charakter wyłącznie subsydiarny. Wykazał nadto, ponad wszelką wątpliwość, że w odniesieniu do sytuacji J. S. P. nie może być mowy o typowym przypadku, a swoje stanowisko w tym zakresie właściwie, szczegółowo i przekonywująco uzasadnił. Wskazał w szczególności na fakt, że		

pozbawiony wolności wnioskodawca był obywatelem innego kraju, nie władał językiem polskim, miał trudności w komunikowaniu się w areszcie w najprostszych nawet sprawach. Jako osoba hinduskiego pochodzenia, o ciemniejszej karnacji postrzegany był jako ktoś spoza kręgu kulturowego związanego z Polską, co skutkowało izolacją i odosobnieniem. W związku z powyższym wnioskodawca doznawał subiektywnego odczucia prześladowania, napiętnowania i wykluczenia. Zmuszony był zrezygnować z tradycyjnej dla siebie diety i przyjmowania dotychczasowych medykamentów, nie uzyskał dostatecznego wsparcia rodzinnego. Sytuacja odbiła się na jego zdrowiu, mimo stosunkowo krótko trwającego aresztu stracił dużo na wadze, nie miał możliwości właściwego leczenia cukrzycy na którą cierpi. Warunki w jakich przebywał, izolacja, wrogie środowisko, potrzeba nieujawniania zawodu, który wykonywał skutkowały problemami ze zdrowiem psychicznym i koniecznością korzystania z terapii psychologicznej.

Jakkolwiek kryterium przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa pozostaje kryterium pomocniczym przy ustalaniu adekwatnej kwoty zadośćuczynienia, słusznie w tym konkretnym przypadku Sąd meriti odniósł ją do relacji pomiędzy kwotą średnich zarobków w Wielkiej Brytanii i w Polsce. Centrum życia J. P. koncentrowało się bowiem wokół Wielkiej Brytanii, której był obywatelem, w której mieszkał i pracował.

Reasumując, Sąd I instancji podjął prawidłową decyzję w zakresie wysokości zasądzanego

<p>odszkodowania. Proponowana przez prokuratora kwota 20.000 zł, stanowiąca kwotę niecałych 500 zł. za każdy dzień tymczasowego aresztowania jawi się jako rażąco niska i nieadekwatna do sytuacji J. P.. Zwłaszcza, że jak wynika z doświadczenia Sądu Apelacyjnego aktualnie praktyką sądów pozostaje zasądzenie kwot zadośćuczynienia za 1 dzień pozbawienia wolności (zatrzymania czy tymczasowego aresztowania) w wysokości kilku tysięcy złotych, a nawet wyższych.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>O zmianę zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej wysokości zasądzanego zadośćuczynienia i orzeczenie na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia w kwocie 20.000 zł.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny lub niezasadny.</p>		
<p>Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutów apelacji i tym samym brak jest podstaw do postulowanej przez prokuratora zmiany wyroku Sądu I instancji.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>Wskazać wszystkie okoliczności, które sąd uwzględnił z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 439 k.p.k., art. 440 k.p.k.).</p>	
	<p>-----</p>
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności.</p>	

-----	-----
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
<i>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
<u>1</u>	Przedmiot utrzymania w mocy
<i>Całość rozstrzygnięcia Sądu I instancji</i>	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy.	
Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutów apelacji pełnomocnika wnioskodawcy, prokuratora i pełnomocnika Skarbu Państwa.	
<i>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
-----	-----
Zwięźle o powodach zmiany.	
-----	-----

<i>5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
<i>5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</i>	
	----- # art. 439 k.p.k. -----
Zwięźle o powodach uchylenia.	
-----	-----

	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia.		

	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia.		

4.	Konieczność warunkowego umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia i warunkowego umorzenia ze wskazaniem podstawy prawnej warunkowego umorzenia postępowania.		

5.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia.		

<u>5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</u>		

5.4. Inne rozstrzygnięcia z wyroku		
Lp.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
	-----	-----
6. Koszty Procesu		

Wskazać oskarżonego.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
	II	Z uwagi na to, że postępowanie jest wolne od kosztów na podstawie art. 554 § 4 k.p.k. kosztami tymi obciążono Skarb Państwa.

7. PODPIS		
Izabela Szumniak Anna Nowakowska Anna Grodzicka		
1.3 Granice zaskarżenia		
Wpisać kolejny numer załącznika 1		
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	W części oddalającej wnioski o odszkodowanie tytułem utraconych korzyści związanych z rozwiązaniem umowy o pracę w kwocie 571.789, 13 zł.	

<u>1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	Co do oddalenia wniosku o odszkodowanie z tytułu utraconych korzyści związanych z rozwiązaniem umowy o pracę w kwocie 571.789, 13 zł.		
<u>1.3.2 Podniesione zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów		

	postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<u>1.4. Wnioski</u>		
#	uchylenie	# zmiana

<u>1.3</u> <u>Granice zaskarżenia</u>	
Wpisać kolejny numer załącznika 2	
Podmiot wnoszący apelację	prokurator
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Rozstrzygnięcie w zakresie wysokości zasądzzonego zadośćuczynienia.

<u>1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	Ponad kwotę 20.000 zł.		
<u>1.3.2 Podniesione zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		

#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<u>1.4. Wnioski</u>		
#	uchylenie	# zmiana

<u>1.3 Granice zaskarżenia</u>	
Wpisać kolejny numer załącznika 3	
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik Skarbu Państwa
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Rozstrzygnięcie w zakresie wysokości zasądzzonego zadośćuczynienia.
<u>1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia</u>	

# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	ponad kwotę 35.000 zł. tytułem zadośćuczynienia		
<u>1.3.2</u> <u>Podniesione</u> <u>zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia,		

	jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
<u>1.4. Wnioski</u>			
#	uchylenie	#	zmiana